

Hulpmiddel bij bureauonderzoek

Versie 13

Lijst met nuttige internetadressen waar informatie over wrakken en aanverwante zaken betreffende het maritiem gebeuren kunnen worden gevonden.

Wie op zoek is naar info in het kader van de Onderwater Archeologie kan in dit document een schat aan informatie vinden.

Er zijn diverse invalshoeken zoals: namen van o.a. schepen, opvarenden en achtergrondinformatie zoals lading, bouwjaar enz.

De opstellers hebben ruime ervaring met de vele websites die er zijn. Maar juist door de vele mogelijkheden en diverse ingangen is het een complex geheel.

Daarom is onze kennis hier samengebracht in een overzichtelijk geheel dat wat orde tracht te scheppen in de wirwar van websites.

We proberen ons te beperken tot links met een nautische inslag, of die bruikbaar kunnen zijn bij bureauonderzoek naar 'natte' sites.

Dit document is niet bedoeld als definitieve versie, integendeel!

Wij zijn erg benieuwd naar jullie ervaringen en stellen het erg op prijs als jullie die willen delen om zo deze lijst aan te vullen.

Dus mail uw favoriete website naar ons zodat ook anderen deze kunnen gebruiken.

Dan publiceren wij weer een nieuwe versie op de sites van LWAOW en STIMON.

Het adres is: hans@wrakdata.nl

Veel onderzoek plezier,

Feiko Riemersma en Hans van der Weide

Met bijdragen van:

- Janneke Bos
- Peter Seinen

Inhoud

Inhoud.....	2
1 / Wrakken- en Scheeps-databases.....	4
Centraal Visserijregister	4
Dordrechtse scheepvaart.....	4
Duitse onderzeeboten	4
Dutch Ships and Sailors.....	4
Monsterrollen Noordelijke Nederlanden, 1800-1950	4
Generale Zeemonsterrollen VOC, 1691-1791	4
Dutch-Asiatic Shipping 1595-1795	5
VOC opvarenden	5
Maritieme Archeologie Belgie	5
Maritime Stepping Stones (MaSS)	5
Maritime Quest	5
Miramar Shipindex	5
Nederlandsche Dok- en Scheepsbouwmaatschappij NDSM.....	6
Piet's Scheepsindex	6
Stichting Maritiem-Historische Databank	6
Wrecksite	6
2 / Informatiebronnen	7
Easy-DANS	7
NARCIS (National Academic Research and Collaborations Information System)	7
Prize Papers	7
3 / Lloyd's Registers en aanverwant	8
Lloyd's Lists van 1741 tot 1826	8
Lloyd's Register Foundation	8
Mercantile Navy List	8
4 / VOC en aanverwant.....	8
Boekhouder-generaal Batavia.....	8
Dutch-Asiatic Shipping in the 17th and 18th centuries	9
Inventaris van VOC-archieven in het Nationaal Archief	9
Scans en transcripties van de VOC en het Haarlemse notarieel archief.....	9
VOC-site.....	10
5 / Nationale archieven.....	10
Belgisch Nationaal Archief	10
Maritiem Digitaal	10
Nationaal Archief	10

Noord-Hollands Archief.....	10
RCE Beeldbank Overzicht van tekeningen, kaarten en foto's	11
6 / Specifieke Archieven	11
Archief van de Amsterdamse Notarissen 1578-1915	11
Delpher kranten	11
Duitse Delpher	11
Huygens Instituut.....	11
KNMI weerstations.....	11
Liggers ScheepsmetingsDienst.....	12
Nederlandse Sonttolregisters 1721-1763	12
Sonttolregisters	12
Stadsarchief Amsterdam.....	13
Vonnissen Averij Grosse 1700-1810.....	13
Wat staat daer	13
7 / Kaartmateriaal	13
Dotka Data luchtfoto's en kaarten.....	13
Satelliet data portaal voor lucht- en satellietfoto's	13
Old maps online.....	14
Topo tijdreis.....	14
PDOK	14
RCE WebGISPublisher	14
Nationaal archief kaartenbestand.....	14
DINO loket voor geologische informatie	14
Omreken tool van Lengte- en breedtegraad naar RD-coördinaten en terug.....	14
8 / Vondsten.....	15
Portable Antiquities of the Netherlands.....	15
Pijpekoppen	15
National Pipe Archive (NPA)	15
Pijpekoppen.....	15
Pijpenkoppen en Kleipijpen	15
Stichting voor onderzoek historische tabakspijpen.....	15

1 / Wrakken- en Scheeps-databases

Centraal Visserijregister

<https://zuiderzeecollectie.nl/page/1049/centraal-visserijregister>

Sinds eind januari 2021 staat het Visserijregister online. De ontsluiting van dit register is een gezamenlijk project van het Zuiderzeemuseum Enkhuizen en het Museum Vlaardingen, vroeger het Visserijmuseum Vlaardingen.

In 1882 kwamen de landen rondom de Noordzee overeen dat vissersschepen een nummer in het zeil en op de boeg moesten voeren. Zo kon de visserij gereguleerd en gecontroleerd worden. Aan de hand van het visserijnummer kan de geschiedenis van het schip via de Visserijkaartjes achterhaald worden.

Dordrechtse scheepvaart

<https://blokland.dordtenazoeker.nl>

Uitgebreide informatie over de scheepvaart van Dordrecht.

Duitse onderzeeboten

<https://www.uboat.net/>

On this site you will find all the German U-boats of both World Wars, their commanding officers and operations including all Allied ships attacked, technological information and much more. You can also browse our large photo gallery and thousands of U-boat books and movies. While hundreds of U-boats were lost some of the boats are preserved as museums today.

We also have a huge section covering the Allied forces and their struggle with the U-boat threat - not to mention the Pacific war. Included there are all the Allied Warships and thousands of Allied Commanding officers from all the major navies (US Navy, Royal Navy, ...) plus technical pages and information on the air forces.

Dutch Ships and Sailors

<https://dutchshipsandsailors.nl/>

Dutch Ships and Sailors provides an infrastructure for maritime historical datasets, linking correlating data through semantic web technology. It brings together datasets related to recruitment and shipping in the East-India trade (mainly 18th century) and in the shipping of the northern provinces of the Netherlands (mainly 19th century).

De database van monsterrollen op deze website bevat 77.043 records van 34.552 zeelieden en 17.098 vermeldingen van 4.935 schepen.

Deze website verwijst naar:

Monsterrollen Noordelijke Nederlanden, 1800-1950

<http://www.noordelijkscheepvaartmuseum.nl/nl/collectie-en-onderzoek/onderzoek/monsterrollen/>

Generale Zeemonsterrollen VOC, 1691-1791

Via de link in Dutchshipsandsailors.nl

Dutch-Asiatic Shipping 1595-1795

<http://www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/DAS/>

VOC opvarenden

<http://vocopvarenden.nationaalarchief.nl/>

Maritieme Archeologie België

<http://www.maritieme-archeologie.be/>

In het Belgisch gedeelte van de Noordzee liggen ontelbare wrakken en obstakels. Wrakken hebben een speciale aantrekkingskracht. Duikers vinden wraklocaties boeiende plaatsen waar het leven onder water op een bijzondere manier kan worden ervaren. ‘Onderwater’-archeologen onderzoeken de wrakken om een beter beeld te krijgen over het leven en de gebruiken aan boord van deze vergane schepen uit het soms verre verleden.

Deze databank bevat een grote hoeveelheid informatie over het maritiem erfgoed in Vlaanderen. Dat gaat zowel over wrakken, als over maritieme structuren en sites, voorwerpen uit die structuren of los en gebeurtenissen die gekoppeld zijn aan een vondst.

Maritime Stepping Stones (MaSS)

<https://mass.cultureelerfgoed.nl/>

Maritime Stepping Stones (MaSS) is een online database waarin de vindplaatsen en verhalen van Nederlands maritiem erfgoed in kaart zijn gebracht. ter wereld liggen scheepswrakken van Nederlandse herkomst, maar er is ook ander Nederlands maritiem erfgoed te vinden.

Denk aan havens, kades, bruggen, waterwegen en pakhuizen. Onder water liggen ook verdrinken landschappen met prehistorische of jongere resten. MaSS brengt de informatie over al deze verschillende maritieme vindplaatsen bijeen. Per vindplaats zijn feitelijke data zoals de locatie en –voor zover bekend– de afmetingen en de conditie van de vindplaats te vinden. Ook ontsluit de kaart andere bronnen, zoals kaartmateriaal, foto’s, documenten, tekeningen en video’s. Per site zijn referenties te vinden naar artikelen en rapporten. Hierdoor ontstaat een compleet beeld van de kennis over Nederlands maritiem erfgoed. MaSS is de opvolger van de database Wrecks in Situ (WIS).

Maritime Quest

<https://www.maritimequest.com/>

Vrij willekeurige verzameling gegevens over schepen, waard om even door te zoeken.

Miramar Shipindex

<https://www.miramarshipindex.nz/>

Een engelstalige site met een uitgebreide index van schepen en hun historie. Het betreft ijzeren en stalen zeil- en motorschepen boven de 100 brt en oorlogsschepen, vanaf het begin van de 19^e eeuw. Een abonnement kost 25 NZ\$ (ongeveer 25€) per jaar.

Nederlandsche Dok- en Scheepsbouwmaatschappij NDSM

<http://www.ndsm-werfmuseum.nl/de-werven/adm>

De Nederlandsche Dok- en Scheepsbouwmaatschappij in Amsterdam heeft een website met veel gegevens over de door hun gebouwde vaartuigen.

Piet's Scheepsindex

www.scheepsindex.nl

Piet's Scheepsindex biedt informatie over schepen (naam, specificaties, lotgevallen) en over kapiteins en scheepseigenaren, voornamelijk uit de 19e eeuw. Om de bronvermelding te zien, moet je bij het veld 'Het schip' op het walvisje klikken. Via de zoekingang 'Overzichten' kan je zoeken op scheepswerf, thuishaven of scheepseinde. Via 'Overzichten' vind je ook lijsten van leden van zeemanscolleges met vlagnummers en foto's van scheepsportretten en rederijvlaggen.

Stichting Maritiem-Historische Databank

<https://www.marhisdata.nl>

De Stichting Maritiem-Historische Databank (MarHisData) beheert informatie over koopvaardij schepen vanaf 1813 en vaak ook eerder. Kies eerst voor 'Zoeken in scheepsgegevens' en zoek daarin op scheepsnaam, naam van de kapitein, IMO-nummer of roepletters. Je vindt dan gegevens over classificatie, afmetingen, bouw, kapitein, lotgevallen en wellicht zelfs foto's.

Op deze site staan ook de 'Maritieme kronieken'. Dit zijn per jaar verzamelde berichten over de scheepvaart van kranten uit de 19e eeuw. Zijn doorzoekbaar op een trefwoord.

Wrecksite

<https://www.wrecksite.eu/>

De wrakkensite is 's werelds grootste wrakken databank, ze bevat 194.950 wrakken en 167.900 posities, 66.950 beelden, 2395 maritieme kaarten, 31.720 scheepsbouwers en eigenaars en nog veel meer... Bezoekers die willen helpen en meer gegevens willen zien, moeten inschrijven en betalen.

2 / Informatiebronnen

Easy-DANS

<https://easy.dans.knaw.nl/>

Voor het eerst via één centrale toegang de beschikking over nagenoeg alle Nederlandse archeologische rapporten. De vele tienduizenden rapporten dateren voornamelijk uit deze eeuw. De oudste komt uit 1783. De rapporten zijn te raadplegen via NARCIS, het online portaal voor wetenschappelijke publicaties.

Doordat gegevens tot nu toe altijd verspreid waren over onder andere EASY, Archis, bibliotheken, NARCIS en andere repositories (digitale systemen waarin gegevens opgeslagen kunnen worden), leidde dit vaak tot een ingewikkelde zoektocht. Ook waren er meerdere rapporten nog helemaal niet digitaal te vinden.

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en DANS hebben daarom afgelopen tijd intensief samengewerkt aan een centrale ontsluiting van alle rapporten via NARCIS, dat binnen Nederland geldt als hét portaal voor wetenschappelijke publicaties. Het is voor het eerst dat er nu een compleet en volledig overzicht van al deze rapporten is gemaakt.

NARCIS (National Academic Research and Collaborations Information System)

<https://www.narcis.nl/>

NARCIS biedt toegang tot wetenschappelijke informatie waaronder (open access) publicaties afkomstig uit de repositories van alle Nederlandse universiteiten, KNAW, NWO en diverse wetenschappelijke instellingen, datasets van een aantal data-archieven, alsmede beschrijvingen van onderzoeksprojecten, onderzoekers en onderzoeksinstituten.

De archeologische rapporten in NARCIS zijn afkomstig uit alle hoeken van het land en zijn geproduceerd door tientallen opgravingsbedrijven, universiteiten en gemeenten. Van veel onderzoeken is een geolocatie beschikbaar. Door in NARCIS verschillende filters te gebruiken kan ook op verschillende termen gezocht worden, zoals tijdsperiode en vindplaatstype. In de komende tijd wil de RCE de metadata van de rapporten nog verder verbeteren. Tevens wordt nog gewerkt aan het opvullen van enkele hiaten in de 'voorraad'.

De rapporten zijn grotendeels als open access-publicaties beschikbaar, waardoor ze voor iedereen vrij toegankelijk zijn. Een aantal is nog opgenomen achter een "restricted access", maar de metadata is wel beschikbaar.

Prize Papers

<https://prizepapers.huygens.knaw.nl/>

The Prize Papers are documents seized by British Navy and privateers from enemy ships in the period 1652-1815. Approximately a quarter of the Prize Papers originates from Dutch ships. Apart from ship's journals, lists of cargo, accounts, plantation lists and interrogations of crew members, this collection also contains approximately 38,000 business- and private letters. The letters originate from all social strata of society and most of them never reached their intended destination. A substantial subsidy made it possible to preserve and digitise a small selection of especially Dutch documents.

3 / Lloyd's Registers en aanverwant

Lloyd's Lists van 1741 tot 1826

<https://catalog.hathitrust.org/Record/000549597>

Hier vindt U vrijwel alle Lloyd's Lists van 1741 tot 1826 bij elkaar.

Lloyd's Register Foundation

<https://hec.lrfoundation.org.uk/>

The Lloyd's Register Foundation, Heritage & Education Centre is a public-facing library and archive holding material concerning over 250 years of marine and engineering science and history. The Centre is a part of the Lloyd's Register Foundation and is focused on enhancing public education and research.

Mercantile Navy List

http://collections.mun.ca/cdm/landingpage/collection/mha_mercant

Zoeken op jaartal!

The Mercantile Navy List, compiled by the Registrar General of Shipping and Seamen, was first published from 1849 to 1855, and annually thereafter from 1857 until 1976 (with supplements up to the end of 1977), but excluding 1941 to 1946, during the Second World War. Monthly supplements were issued under various titles from 1886.

As the official, comprehensive listing of all merchant vessels registered under the British flag, it is one of the most important reference tools for anyone researching the history of British merchant shipping, and includes many ships not listed in its nearest equivalent, Lloyd's Register.

It provides basic information on each ship, which can be used to trace other records and to compile an outline history of a ship and its owners. Early volumes also include useful appendices, such as lists of pilots, receivers of wreck, and obituaries, and records of awards and testimonials for services at sea.

The Mercantile Navy List provides a comprehensive index to ships' official numbers from 1849 to 1976, and an index to certificates of competency up to 1864. *

4 / VOC en aanverwant

Boekhouder-generaal Batavia

http://resources.huygens.knaw.nl/boekhoudergeneraalbatavia/index_html

De database Boekhouder-generaal Batavia biedt een schat aan informatie over het handelsverkeer van de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) in Azië. De database maakt gebruik van informatie uit de administratie van de Boekhouder-Generaal van de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) in Batavia.

Dutch-Asiatic Shipping in the 17th and 18th centuries

<http://resources.huygens.knaw.nl/das>

Tussen 1595 en 1795 vertrokken onder het gezag van de Verenigde Oostindische Compagnie (VOC) en de aan de VOC tot 1602 voorafgaande voorcompagnieën meer dan 4700 schepen van Nederland naar Azië en ondernamen ruim 3400 schepen de terugreis. Deze scheepvaart - basis voor de Nederlandse handel tussen Europa en Azië- is in een systematisch overzicht ondergebracht in *Dutch-Asiatic Shipping*.

Inventaris van VOC-archieven in het Nationaal Archief

http://www.gahetna.nl/archievenoverzicht/pdf/NL-HaNA_1.04.02.ead.pdf

Dit is een download van de Inventaris van VOC-archieven in het Nationaal Archief in Den Haag. Het archief loopt van 1602 tot 1811. Het zijn 15062 items die samen 1250 meter plankruimte innemen.

Het betreft geschreven en gedrukte teksten, merendeels in het Nederlands. Maar Maleis, Chinees, Japans, Perzisch, Armeens, Portugees, Frans, Engels komt ook voor.

Soort archiefmateriaal: Normale geschreven en gedrukte teksten.

Samenvatting van de inhoud van het archief: Bevat archieven van de Heren XVII en de kamer Amsterdam (onderling sterk vermengd), de kamers Zeeland, Delft, Rotterdam, Hoorn en Enkhuizen. Het archief van de Heren XVII en de kamer Amsterdam bestaat voornamelijk uit resoluties, verbalen van het Haags Besogne. Verder brieven naar en overgekomen stukken uit de koloniën (aparte series voor de Kaap en China), en na 1700 boekhoudkundige stukken en monsterrollen en na 1700 scheepssoldijboeken.

De briefwisseling binnen Europa, scheepsjournalen, financiële stukken vóór 1700, monsterrollen en scheepssoldijboeken vóór 1700, en de stukken van de departementen in Amsterdam zijn geheel of voor een groot gedeelte verloren gegaan.

Van het archief van de kamer Zeeland zijn ongeveer dezelfde bestanden bewaard gebleven, hierin echter nog enige Europese briefwisseling, doch minder boekhoudkundige stukken.

Van de archieven van de overige kamers zijn slechts fragmentarische resoluties, scheepssoldijboeken na 1700 (alle kamers), en boekhouding (vooral Hoorn en Enkhuizen) bewaard. Een deel van de briefwisseling met de koloniën zou te reconstrueren zijn m.b.v. de in het Arsip National in Jakarta bewaarde stukken.

Scans en transcripties van de VOC en het Haarlemse notarieel archief

https://zenodo.org/record/3906480#.Xy_uyq9xe71

Sinds enige tijd zijn 1 miljoen scans van de VOC, en ook circa 400.000 scans van Haarlemse notariële archieven van het Noord-Hollands Archief, vrij te downloaden (en te doorzoeken).

Het Nationaal Archief werkt de komende tijd aan de verdere ontwikkeling van de functionaliteit voor het zoeken in de transcripties, samen met de hiervoor geselecteerde

partijen Clean Code en Picturae. Realisatie is gepland voor medio 2021. Tot die tijd zijn de transcripties vrij te downloaden.

Sinds begin dit jaar zijn vaak moeilijk te lezen documenten uit het VOC-archief (Nationaal Archief) en notarieel archief (Noord-Hollands Archief en overige regionale historische centra) met de hand ingetypt. Met behulp van kunstmatige intelligentie heeft men de computer geleerd om gescande, handgeschreven teksten automatisch om te zetten in een machine leesbare tekst. De scans transformeerden een plaatje naar een doorzoekbaar document.

VOC-site

<https://www.vocsite.nl/>

De VOC-site is opgebouwd rondom de uitgebreide databank met gegevens van meer dan 2000 schepen die de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) gedurende de periode van haar bestaan, ca 1600 tot 1800, in gebruik heeft gehad. Ook de periode waarin er zgn.

Voorcompagnieën naar Indië werden uitgezonden is hierin opgenomen. De gegevens in de database worden nog steeds regelmatig aangevuld.

5 / Nationale archieven

Belgisch Nationaal Archief

<https://search.arch.be/nl/>

Het Nationaal Archief van België.

Maritiem Digitaal

<http://www.maritiemdigitaal.nl/>

Maritiem Digitaal is de gezamenlijke database van een aantal maritieme musea, waarin gegevens kunnen worden opgezocht over voorwerpen en literatuur die zich in deze musea bevinden.

Nationaal Archief

<http://www.gahetna.nl/collectie/catalogus>

Het Nationaal Archief beheert de grootste collectie archieven in Nederland. De collectie bestaat uit belangrijke documenten van de Rijksoverheid, archieven van de provincie Zuid-Holland en particuliere archieven, en veel kaartmateriaal.

De inhoud van meer dan 142 strekkende kilometer archief in de collectie van het Nationaal Archief is toegankelijk door beschrijvingen in archiefinventarissen en indexen. De 6981 archiefinventarissen met daarin rond de 2,5 miljoen archiefbeschrijvingen vormen de 'inhoudsopgave' van al deze archieven.

Noord-Hollands Archief

<https://noord-hollandsarchief.nl/>

Startpunt voor onderzoek in diverse richtingen.

RCE Beeldbank Overzicht van tekeningen, kaarten en foto's

<https://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/rce->

[mediabank/?mode=gallery&view=horizontal&sort=random%7B1642333770724%7D%20asc](https://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/rce-mediabank/?mode=gallery&view=horizontal&sort=random%7B1642333770724%7D%20asc)

In de Beeldbank staan bijna 1 miljoen foto's en tekeningen van erfgoed, afkomstig van verschillende bronnen. Ook hebben een aantal organisaties uit het erfgoedveld hun beeldmateriaal via de Beeldbank van de Rijksdienst ontsloten. Met de presentatie van de collecties van de participanten brengt de Beeldbank verwante afbeeldingen van erfgoed bij elkaar.

6 / Specifieke Archieven

Archief van de Amsterdamse Notarissen 1578-1915

<https://www.amsterdam.nl/stadsarchief/organisatie/projecten/alle-amsterdamse/>

Het Archief van de Amsterdamse Notarissen 1578-1915: 3 ½ kilometer archief bestaande uit 30.000 inventarisnummers in 760 kasten op 3600 planken, tussen de Heren- en Keizersgracht. Nog geen tiende van dit rijke archief - ongeveer 2 miljoen van de verwachte 20 miljoen scans - is gedigitaliseerd en slechts een fractie is op akteniveau toegankelijk via een oude kaartindex.

Delpher kranten

www.delpher.nl

In Delpher vindt u miljoenen gedigitaliseerde teksten uit Nederlandse kranten, boeken en tijdschriften die u allemaal woord voor woord kunt doorzoeken. De teksten komen uit de collecties van diverse wetenschappelijke instellingen, bibliotheken en erfgoedinstellingen. Delpher biedt voor iedereen de originele teksten uit meer dan ruim 1,7 miljoen kranten, 10 miljoen tijdschriftpagina's en meer dan 900.000 boeken van de 15de tot de 21ste eeuw. In het totaal vindt u in Delpher meer dan 100 miljoen pagina's en dit aanbod zal de komende jaren alleen maar groeien.

Duitse Delpher

<https://www.deutsche-digitale-bibliothek.de/newspaper?fbclid=IwAR1Uz0x4H-UHIZbQgQ6084Gv7929F7vtMG2eUx2idovDurJiyu5EHzAPiPY>

De 'Duitse' Delpher.

Huygens Instituut

<https://www.huygens.knaw.nl/>

Startpunt voor onderzoek in diverse richtingen.

KNMI weerstations

<https://www.wetterzentrale.de/nl/weatherdata.php>

Dagoverzichten van het verleden weer van KNMI weerstations in Nederland.

Per weerstation opvraagbaar, terug tot 1901. De historische data van het KNMI zijn (in ieder geval op het web) onvindbaar. Voor datums verder terug verwijzen wij graag naar één van de

delen van ‘Duizend jaar weer, wind en water in de Lage Landen’ van Buisman. Deze delen lopen op dit ogenblik vanaf de prehistorie tot 1825.

Liggers ScheepsmetingsDienst

https://s2ho.nl/LSD/top/common/ZoekInLiggers_01.php

LSD (Liggers ScheepsmetingsDienst) is een database met gegevens van scheepsmetingen van voornamelijk binnenvaartschepen. De metingen in de database zijn uitgevoerd tussen 1899 en 1989, aangevuld met recentere metingen. Om het zoeken makkelijker te maken is een geïllustreerde handleiding gemaakt.

Vanaf 1898 worden alle binnenvaartschepen gemeten dat wil zeggen het maximale laadvermogen (voor vrachtschepen) of het tonnage wordt bepaald door een bevoegd scheepsmeter.

Tussen 2009 en 2014 zijn een kleine 125.000 scheepsmetingen, handmatig vastgelegd in 109 liggers, overgetikt door 50 vrijwilligers.

Nederlandse Sonttolregisters 1721-1763

<https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/index/nt00338?searchTerm=>

Nederlandse Sonttolregisters 1721-1763

De Nederlandse Sonttolregisters zijn te vinden in de archieven van de Staten-Generaal die het Nationaal Archief bewaart.

Sonttolregisters

<http://www.soundtoll.nl/index.php/nl/>

De Sonttolregisters (STR) vormen de administratie van de tol die de koning van Denemarken hief over de scheepvaart door de Sont, de zeestraat tussen Zweden en Denemarken. Ze zijn (met hiaten in de eerste decennia) bewaard gebleven voor de periode 1497 tot 1857, toen de tol werd opgeheven. Vanaf 1574 is de serie vrijwel compleet.

De STR worden bewaard in het Deense Nationaal Archief (Rigsarkivet) in Kopenhagen.

De STR bevatten gegevens over 1,8 miljoen doorvaarten. Van elke doorvaart noteerden de ambtenaren van de Tolkamer in Helsingor in principe de volgende gegevens:

- de datum
- de naam van de schipper
- de woonplaats van de schipper
- de haven van vertrek
- de haven van bestemming (vanaf het midden van de jaren 1660)
- de samenstelling van de lading
- de tol

De STR zijn een belangrijk bron voor het onderzoek naar handel, transport, productie en consumptie in Europa, en bovendien naar het leven van de schippers ter koopvaardij. Zij behoren tot de belangrijkste seriële bronnen voor de economische en maritieme geschiedenis van Nederland en Europa. Een groot deel van het goederentransport binnen Europa verliep via de Sont. De STR bevat gegevens over die uitwisseling voor een periode van meer dan

drieënhalve eeuw. Er is geen andere bron voor de Europese handelsvaart die een zo lange periode beslaat.

[Stadsarchief Amsterdam](https://archief.amsterdam/indexen/)

<https://archief.amsterdam/indexen/>

Zoeken met *scheepvaart* als zoekterm!

Het Stadsarchief Amsterdam is het historisch documentatie- centrum van de stad Amsterdam met 50 kilometer archieven, een historisch- topografische collectie met miljoenen kaarten, tekeningen, en prenten, een bibliotheek en omvangrijke geluids-, film- en fotoarchieven.

[Vonnissen Averij Grosse 1700-1810](https://archief.amsterdam/uitleg/indexen/29-averijgrossen-1700-1810)

<https://archief.amsterdam/uitleg/indexen/29-averijgrossen-1700-1810>

De Vonnissen Averij Grosse 1700-1810 zijn een apart onderdeel van de Amsterdamse rechtbank, gevormd door de Commissarissen van Zeezaken. De bank velde vonnissen over de verdeling van de kosten, veroorzaakt door opgelopen schades aan schepen.

Hierin altijd een opsomming van de lading en de aanleiding tot het ontstaan van de schade. In de eerste helft en de laatste jaren vaak met vermelding van de notaris bij wie een scheepsverklaring was opgemaakt.

[Wat staat daer](https://watstaatdaer.nl/)

<https://watstaatdaer.nl/>

Wat staat daer? is een online oefentool voor het lezen van oude handschriften. Dit wordt ook wel *paleografie* genoemd, naar de Griekse woorden *palaíos* (oud) en *graphein* (schrijven).

Deze website is bedoeld voor iedereen die wil kennismaken met oude handschriften en archiefbronnen. En voor (beginnende) onderzoekers en studenten die het lezen van oude handschriften willen oefenen.

7 / Kaartmateriaal

[Dotka Data luchtfoto's en kaarten](https://dotkadata.com)

<https://dotkadata.com>

De beeldbank met alle Kadaster en WOII luchtfoto's en kaarten. Een betaalsite!

[Satelliet data portaal voor lucht- en satellietfoto's](https://www.satellietdataportaal.nl/?base=brtachtergrondkaart&res=0.5&datemin=14-01-2021)

<https://www.satellietdataportaal.nl/?base=brtachtergrondkaart&res=0.5&datemin=14-01-2021>

Met het Satellietdataportaal geeft het Netherlands Space Office (NSO) kosteloos toegang tot hoge resolutie satellietbeelden. Het satellietdataportaal bestaat uit meerdere voorzieningen. Zo geeft het satellietdataportaal (gratis) toegang tot voorbereekte satellietdata van Nederland: een generieke voorziening zodat satellietbeelden eenvoudig te doorzoeken en bekijken zijn in een online viewer.

Old maps online

<https://oldmapsonline.org/>

Een Engelstalige site, maar erg gebruiksvriendelijk. Geeft de mogelijkheid om meerdere kaarten tegelijk over elkaar heen te leggen. Het rechtleggen van de kaarten laat soms wat te wensen over, maar wel heel bruikbaar.

Topo tijdreis

<https://topotijdreis.nl>

Sinds 1815 verzamelt en ontsluit de Nederlandse overheid geografische informatie: bijvoorbeeld over de ligging van wegen, water, bebouwing en landbouwgrond.

Sinds 1927 worden topografische kaarten gemaakt met behulp van luchtfoto's. Vanaf die tijd zijn er van Nederland luchtfoto's beschikbaar met verschillende intervallen. Vanaf 2006 is begonnen met het maken van digitale luchtfoto's van (delen van) Nederland, deze worden in Topotijdreis getoond.

PDOK

<https://www.pdok.nl/>

Publieke Dienstverlening Op de Kaart (PDOK) is een platform voor het ontsluiten van geodatasets van Nederlandse overheden. Deze diensten zijn gebaseerd op open data en daarom voor iedereen vrij beschikbaar.

RCE WebGISPublisher

[WebGIS Publisher - Keuze themakaart](#)

Hier vind je een overzicht van de kaartviewers die door de RCE gemaakt zijn. Deze themakaarten, waaronder de Rijksmonumentenkaart, zijn voor iedereen toegankelijk en worden ook aangeboden op de pagina Bronnen en Kaarten op www.cultureelerfgoed.nl.

Nationaal archief kaartenbestand

<https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/zoeken?activeTab=maps&rm=gallery>

Deze link leidt rechtstreeks naar de 58000 kaarten in het Nationaal Archief.

DINO loket voor geologische informatie

<https://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens>

DINOloket biedt toegang tot de grootste databank van de Nederlandse ondergrond. In deze databank worden gegevens over de diepe en ondiepe ondergrond van Nederland verzameld en beheerd.

Omrekentool van Lengte- en breedtegraad naar RD-coördinaten en terug

<https://www.gpscoordinaten.nl/converteer-rd-coordinaten.php>

Het doel spreekt voor zich. In deze link is het maken van een vergissing bij de invoer tot een minimum beperkt.

8 / Vondsten

Portable Antiquities of the Netherlands

<https://portable-antiquities.nl>

Het doel van PAN is om oudheidkundige vondsten in privé-bezit te documenteren en online te publiceren. Daardoor komt de informatie over de vondsten en hun vondstlocatie beschikbaar voor de wetenschap, erfgoedonderzoek, musea en alle andere geïnteresseerden.

PAN verkleint de kloof tussen wetenschap en burger, tevens biedt PAN erkenning aan hobby-archeologen voor hun zoekactiviteiten doordat hun vondsten nu serieuze aandacht krijgen.

Verder dient PAN een educatief doel: zo kan iedere burger kijken wat er in zijn/haar gemeente of provincie aan oudheidkundige vondsten is gemeld, hetgeen leidt tot een verdieping van het historisch besef.

Pijpekoppen

National Pipe Archive (NPA)

<http://www.pipearchive.co.uk>

The National Pipe Archive (NPA) was founded to collect and preserve documentary and archaeological evidence relating to the history and culture of pipe smoking.

This website has been set up provide a guide to our collections and to make some of the more significant elements of it available online. In particular, these pages are intended to help you with all your pipe related queries and to provide a 'one stop shop' for anyone trying to identify pipes or prepare a report on excavated material.

Pijpekoppen

<http://www.piepstok.nl/vondsten/pijpen.html>

Pijpenkoppen en Kleipijpen

<https://www.claypipes.nl/>

hielmerken van kleipijpen

Stichting voor onderzoek historische tabakspijpen

<https://www.tabakspijp.nl/literatuur/>